

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

حضرت خدیجہ رضی اللہ عنہا

و همسران پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم

— سیدہ زہرا ہاشمی —

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حضرت خدیجه سلام الله علیها و همسران پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم

نویسنده:

زهرا هاشمی

ناشر چاپی:

مؤلف

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	حضرت خدیجه سلام الله علیها و همسران پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۸	چکیده :
۱۰	مقدمه :
۱۱	۱ - جلوه های همسر داری حضرت خدیجه (علیها السلام)
۱۱	رعایت آیین شوهرداری
۱۱	ابراز محبت:
۱۱	دلجویی و دلداری همسر
۱۳	مهرورزی
۱۳	از خودگذشتگی و وفاداری نسبت به اسلام و پیامبر اکرم(صلی الله علیه و آله) :
۱۳	۲- حضرت خدیجه (علیها السلام) برترین همسر پیامبر (صلی الله علیه و آله)
۱۳	اشاره
۱۵	شبهه ای درباره ازدواج های قبلی حضرت خدیجه (علیها السلام)
۱۸	آیا عائشه قبل از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ازدواج کرده بود؟
۱۸	۳- دلایل برتری حضرت خدیجه (س) بر دیگر همسران پیامبر(صلی الله علیه و آله)
۱۸	اعتراف عائشه به برتری حضرت خدیجه (علیها السلام)
۲۰	آزار پیامبر توسط عایشه و حفصه
۲۰	مخالفت عایشه با خدا و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
۲۴	آرزوی مرگ عایشه توسط حضرت رسول صلی الله علیه و آله
۲۴	۴- رابطه دیگر همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله) با حضرت خدیجه (علیها السلام)
۲۴	حسادت عایشه به حضرت خدیجه(علیها السلام)
۲۵	نتیجه گیری :

منابع : ۲۶

درباره مرکز : ۲۸

حضرت خدیجه سلام الله علیها و همسران پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم

مشخصات کتاب

حضرت خدیجه سلام الله علیها و همسران پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم

نگارنده : سیده زهرا هاشمی

پاییز ۱۳۹۵

نوع: مقاله

صفحات: ۱۵ص

ص: ۱

اشاره

مثل فدک نام تو را هم غضب کردند**تو بهترین مصداق ام المؤمنینی

محمد بیابانی

چکیده:

مقام شامخ حضرت خدیجه ی کبری (علیها السلام) بلندتر از آن است که در کلام بگنجد. بانوی بزرگواری که تمام ثروت خود را در اختیار پیامبر (صلی الله علیه و آله) قرار داد و اسلام هر مسلمانی را تا روز قیامت وام دار خود کرد. اگر چه به اعتراف همگان آن حضرت اولین همسر پیامبر (صلی الله علیه و آله) و مادر سرور زنان بهشت - حضرت فاطمه (علیها السلام) - بوده اند، اما با این وجود باز هم بسیاری از فضایل و تاریخ زندگانی آن بانوی بزرگ در نگاشته های مورخین عامه مورد تحریف قرار گرفته است. آنان برای بزرگ داشتن شخصیت دیگر همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله) فضایل حضرت خدیجه (علیها السلام) را انکار کرده و تحریفات بزرگی در تاریخ زندگی آن حضرت ایجاد کرده اند.

برآنیم که پس از معرفی حضرت خدیجه (علیها السلام) به عنوان همسری نمونه برای پیامبر (صلی الله علیه و آله) جوانب برتری ایشان بر سایر ازواج النبی (صلی الله علیه و آله) را به گونه ای مستدل کنکاش کنیم، در ادامه بازخورد این برتری و ابراز آن توسط نبی مکرم (صلی الله علیه و آله) را در میان همسران ایشان بررسی کنیم.

واژگان کلیدی: حضرت خدیجه (علیها السلام)، همسر نمونه، همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله)، ام المؤمنین

فهرست :

مقدمه ۴

جلوه های همسر داری حضرت خدیجه (علیها السلام) ۵

حضرت خدیجه (س) برترین همسر پیامبر (صلی الله علیه و آله) ۷

دلایل برتری حضرت خدیجه (س) بر دیگر همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله) ۹

رابطه همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله) با حضرت خدیجه (س) ۱۲

نتیجه گیری ۱۴

منابع ۱۵

ص: ۳

سخن گفتن از حضرت خدیجه (علیها السلام) هم سخت است و هم اسان! چرا که کدام مسلمان است که نام این بانوی بزرگوار و حکایت ایثار بی مانند او و تأثیر او در احداث، ابقاء و اقامه دین و اسلام را نشنیده باشد؟! و دشوار است چون با شخصیتی عظیمی روبرو هستیم که مات و مبهوت عظمت و جلال اوئیم.

البته که هر کسی از دیدگاه تحلیل شخصیت‌های اسلام با عظمت این بانو روبرو می شود اولین چیزی که چشم او را خیره می نماید ایثار بی مانند آن بزرگوار است.

امروز وظیفه داریم گوشه ای از کمالات و صفات حضرت خدیجه (علیها السلام) را برای جهانیان به خصوص زنان بازگو و ایشان را به عنوان الگوی بزرگ خدمت به اسلام، پیامبر و شوهرداری معرفی کنیم.

۱ - جلوه های همسر داری حضرت خدیجه (علیها السلام)

رعایت آیین شوهرداری

یکی از برنامه های تربیتی اسلام، آموزش آیین شوهرداری به بانوان می باشد. بخش قابل توجهی از ناهنجاری های خانواده ها به رفتارهای بانوان و دختران جوان، به خاطر ناآگاهی از اصول شوهرداری در اسلام است. حضرت خدیجه (علیها السلام) در ترویج آیین شوهرداری اسلامی و رعایت حقوق همسر با شیوه های مختلفی فضای خانواده را آرام نگاه داشته و امنیت روحی و روانی را برای شوهر و فرزندان برقرار و زمینه را برای رشد فضائل اخلاقی فراهم می آورد.

در اینجا به برخی از روش های تکریم شوهر و همسر داری حضرت خدیجه (س) اشاره می کنیم:

ابراز محبت:

حضرت خدیجه (س) در فرصت های مناسب به همسر گرامی خویش ابراز علاقه و محبت می کرد. او در قالب اشعاری زیبا درباره پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)، مکنونات قلبی خویش را چنین ابراز می دارد:

فلو اننی امشیت فی کل نعمه / ودامت لی الدنیا و ملک الاکاسره / فما سویت عندی جناح بعوضه / اذا لم یکن عینی لعینک
ناظره

اگر تمام نعمت های دنیا و سلطنت های پادشاهان را داشته باشم و ملک آن ها همیشه از آن من باشد، به نظر من به اندازه بال پشه ای ارزش ندارد زمانی که چشم من به چشم تو نیفتد (۱).

دلجویی و دلداری همسر

خانواده کانون آرامش و راحتی بخش هر انسانی است. مردی که در بیرون خانه با هزاران مشکل و گرفتاری رو به روست و گاهی در راه رسیدن به هدف و کسب روزی حلال سخنان ناروا شنیده و لطمات روحی و جسمی زیادی را متحمل می شود، انتظار دارد که کسی از وی دلجویی کرده و حرف دلش را شنیده و با کلمات شفا بخش و برخورد های آسایش آفرین مرهم گذار دردهای انباشته در دل او باشد.

حضرت خدیجه (س) چنین همسری برای پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) بود. مشرکان با سخنان توهین آمیز و اعمال وقیحانه ای پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) را ناراحت می کردند و از این ناحیه مشکلات فراوانی پیش روی پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) بود، اما همه این گرفتاری ها به وسیله حضرت خدیجه (علیها السلام) جبران می شد. او هنگامی که حضرت به خانه می آمد، به استقبال ایشان می شتافت و از حال شان پرسش می کرد و از آن حضرت دل جویی می نمود و رحمت و نصرت و لطف خدا را به یاد ایشان آورده، گرد و غبار را از چهره درخشان شان می شست، و ملالت آزار قوم را با تسلاهای گرم از دلشان می زدود.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) در مورد همسر گرامی خویش می فرماید: «خدیجه زنی بود که چون همه از من روی می گردانیدند او به من روی می کرد و چون همه از من می گریختند، به من محبت و مهربانی می کرد و چون همه دعوت مرا تکذیب می کردند به من ایمان می آورد و مرا تصدیق می کرد. در مشکلات زندگی مرا یاری می داد و با مال خود کمک می کرد و غم از دلم می زدود.» (۱)

مهرورزی

صرف نظر از محبت های خاص خدیجه (علیها السلام) نسبت به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) ، به عنوان رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ، مهرورزی آن بانو به حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) ، به عنوان همسر نیز در خور توجه است. فاصله میان خانه حضرت خدیجه تا غار حراء به قدری زیاد است که حتی تصور آنکه این مسیر هر روز توسط آن بانو سپری می شده تا برای آن وجود مبارک (صلی الله علیه و آله) آب و غذا ببرد، دشوار است!

با آنکه این بانوی بزرگ، در زندگی با رسول خدا، مشقات فراوانی را متحمل شد، هیچگاه دم به شکایت نگشود. هنگام مرگ وقتی رسول خدا (صلی الله علیه و آله) در کنار بستر ایشان حاضر شدند، آن بانو به خاطر قصورات خود در زندگی از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) طلب حلالیت نمودند. این در حالی است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) جز به نیکی از ایشان یاد نمی کردند و هیچ خاطره تلخی از این بانوی گرامی نداشتند.

از خودگذشتگی و وفاداری نسبت به اسلام و پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) :

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) پس از ارتحال آن بانو، همواره از وفاداری ایشان یاد می نمود.

وفاداری حضرت خدیجه نسبت به اسلام و نبی اکرم (صلی الله علیه و آله) ، در فرازهای مختلف تاریخ اسلام کارگشا و تأثیرگذار بوده است. ثروت آن حضرت در ابتدای اسلام برای کمک به گسترش این دین الهی تا حدی مؤثر بود که رسول خدا فرمودند: اسلام پا نگرفت مگر به کمک شمشیر علی (در حمایت از پیامبر و حفظ جان ایشان و مسلمین) و مال خدیجه (برای جبران خسارات ناشی از گوشه نشین کردن پیامبر و مسلمین، و ...). اگر ثروت خدیجه (علیها السلام) نبود، گذران سه سال دشوار همراه با محاصره اقتصادی در شعب برای مسلمین میسر نبود.

۲- حضرت خدیجه (علیها السلام) برترین همسر پیامبر (صلی الله علیه و آله)

اشاره

آری! او خدیجه بود؛ طاهره و سیده نساء قریش و در اسلام، برترین همسر رسول خدا (صلی الله علیه و آله) و یکی از چهار بانویی که بر همه بانوان بهشت فضیلت و برتری دارند. او نخستین کسی است که به رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ایمان آورد و تمام اموال و

دارائی های خود را در راه پیشرفت اسلام هدیه کرد. . او برای رسول خدا (صلی الله علیه و آله) نعمتی بزرگ و رحمتی از رحمت واسعه خداوند متعال بود.

در باره مقام آن حضرت همین بس که خداوند به او سلام فرستاده و وعده قصری بهشتی به او داده است.

علامه مجلسی (ره) در این باره می نویسد: امام باقر (ع) از ابوسعید خدری نقل می کند: رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود: در شب معراج وقتی که باز می گشتم به جبرئیل گفتم: آیا خواسته ای از من داری؟ گفت: درخواست من این است که سلام خدا و مرا به خدیجه برسانی، رسول خدا وقتی که پیام جبرئیل را به خدیجه ابلاغ فرمود، در پاسخ گفت: خدای بزرگ مصدر سلامتی است و همه سلامتیها از او است و تمام سلامتیها به او باز می گردد، و بر جبرئیل درود و سلام. (۱)

تفسیر فرات کوفی می نویسد: پیامبر اکرم - ص - بر فاطمه ی زهرا - ع - و عایشه وارد شدند در حالی که آن ها مشغول بحث و تفاخر بودند و چهره ی آن ها سرخ شده بود. پیامبر - ص - ماجرا را پرسیدند و ایشان جواب دادند. سپس پیامبر - ص - به عایشه فرمودند: آیا تو نمی دانستی که خدا آدم، نوح، آل ابراهیم، آل عمران، علی، حسن، حسین، حمزه، جعفر، فاطمه و خدیجه - ع - را بر عالمیان برتری بخشید. (۲)

شبهه ای درباره ازدواج های قبلی حضرت خدیجه (علیها السلام)

برخی گفته اند: رسول خدا (صلی الله علیه و آله) همسر باکره ای غیر از عایشه نداشته است و در باره حضرت خدیجه (س) گفته اند: وی قبل از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) با دو نفر به نامهای (عتیق بن عبد الله مخزومی) و (ابوهاله تمیمی) ازدواج کرده بود و فرزندان از آنان نیز داشته است.

این سخن به اعتقاد برخی از بزرگان شیعه قابل قبول نیست؛ زیرا بخش زیادی از این قبیل سخنان را طراحان سیاست با هدف زدودن هاله قداست و پاکی از رحم بانوئی که ظرف وجود کوثر قرآن، و به حق صدف کوثر (فاطمه زهرا س) است ساخته اند و لذا دقت در این موضوع و نقد سخنان موجود در منابع تاریخی و حدیثی شک و شبهه را از بین می برد.

ابو القاسم اسماعیل بن محمد اصفهانی از دانشمندان اهل سنت تصریح می کند که حضرت خدیجه (علیها السلام)، باکره بوده است.

و کانت خدیجه امرأه باکره ذات شرف و مال کثیر و تجاره تبعث بها إلى الشام فتکون غیرها کعامه غیر قریش. (حضرت خدیجه، زنی باکره، دارای اعتبار و مال بسیاری بود، کاروان تجاری اش را به سوی شام می فرستاد و کاروان او به اندازه تمام کاروان قریش بود.) (۳)

ص: ۷

٢- تفسير فرات كوفي، ص ٨٠

٣- دلائل النبوه، ج ١ ص ١٧٨

ابوالقاسم کوفی از علمای شیعه، در این باره استدلال جالبی کرده است. وی در کتاب الاستغاثه می نویسد:

مورخان و محدثان شیعه و سنی بر این مطلب اتفاق دارند که کسی از بزرگان، اشراف، رؤسا و جوانمردان قریش باقی نماند؛ مگر این که از حضرت خدیجه خواستگاری کرد و ازدواج با ایشان را آرزو می کرد؛ اما خدیجه کبری دست رد بر سینه همه آن ها زد؛ ولی وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله با او ازدواج کرد، تمام زنان قریش از او فاصله گرفته و رفت و آمد با وی را ترک کردند و گفتند: تو پیشنهاد سران قریش را رد کردی و تن به همسری کسی دادی که فقیر است و مال و ثروتی ندارد؟!

با این حال چگونه اهل فهم می توانند بپذیرند که حضرت خدیجه با یک اعرابی از قبیله بنی تمیم ازدواج کرده باشد؛ اما خواستگاری بزرگان قریش را نپذیرفته باشد؟ آیا صاحبان فکر و اندیشه نمی دانند که این مطلب از آشکارترین محالات و ناپسند ترین گفتارها است، وقتی برای اهل تحقیق این مطلب ثابت شود، ثابت می شود که حضرت خدیجه با کسی غیر از رسول خدا صلی الله علیه و آله ازدواج نکرده است. (۱)

از طرف دیگر، در تاریخ، برای خدیجه دو فرزند به نام حارث و هند از شوهرش، ابوهاله، ذکر شده است. حارث در اوایل دعوت علنی اسلام، شهید شد (حتی برخی او را اولین شهید اسلام نامیده اند.) و هند همان است که او را در روایات شیعی نیز دایی امام حسن و امام حسین علیهما السلام می نامند.

با این حال احتمال دارد هند فرزند هاله «خواهر خدیجه» باشد که پس از مرگ هاله، نزد خدیجه و در دامان محمد پرورش یافته باشد.

این ابهام ها و تردیدها داوری نهایی در این باره را مشکل می کند. به ویژه آن که دشمنان اسلام و نیز برخی مغرضان و کژاندیشان به ظاهر مسلمان، در تخریب چهره حضرت خدیجه (س) و کم رنگ کردن شخصیت والای او سعی فراوان کرده اند.

در نتیجه هرچند این مطلب که پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) سومین همسر خدیجه بود و جز عایشه با دوشیزه ای ازدواج نکرد، نزد عامه و خاصه معروف است و ولی مورد تایید همگان نیست. جمعی از مورخان و بزرگان، نظر مخالف دارند؛ برای مثال «ابوالقاسم کوفی»، «احمد بلاذری»، «علم الهدی»، «سیدمرتضی» در کتاب «شافی» و «شیخ طوسی» در «تلخیص شافی» آشکارا می گویند که خدیجه، هنگام ازدواج با پیامبر، «عذرا» بود. این معنا را علامه مجلسی نیز تایید کرده است. او می نویسد: «صاحب کتاب انوارو البدء» گفته است که زینب و رقیه دختران هاله، خواهر خدیجه بودند.

ص: ۸

نقش عایشه در تخریب چهره خدیجه (س) و نیز با توجه به تصریح مورخان به این که خدیجه (س) هنگامی که به همسری پیامبر در آمد دختری بکر بود، محقق را وادار می کند به موضوع ازدواج های خدیجه پیش از همسری با پیامبر (صلی الله علیه و آله) با دیده شک و تردید نگاه کند.

آیا عائشه قبل از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) ازدواج کرده بود؟

ابن سعد در الطبقات الکبری می نویسد:

عبد الله بن اُبی ملیکه می گوید: رسول خدا (صلی الله علیه و آله) از عایشه دختر ابوبکر خواستگاری کرد، ابو بکر گفت: من عایشه را به جبیر بن مطعم داده ام، اجازه بده تا آن ها را منصرف کنم. ابوبکر آن ها را منصرف کرد و طلاقش را گرفت، سپس رسول خدا با او ازدواج کرد. (۱)

بنابراین، عائشه نیز قبل از رسول خدا (ص) همسر شخص دیگری به نام جبیر بن مطعم بوده است.

۳- دلایل برتری حضرت خدیجه (س) بر دیگر همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله)

اعتراف عائشه به برتری حضرت خدیجه (علیها السلام)

بخاری به نقل از عائشه می نویسد:

عایشه می گوید: بر هیچ زنی آن قدر حسد نورزیدم که بر خدیجه حسد ورزیدم، او را درک نکردم و قبل از ازدواج من با رسول خدا از دنیا رفته بود، ولی حسدم به این سبب بود که رسول خدا (صلی الله علیه و آله) او را بیشتر یاد می کرد و خداوند او را به خانه ای بهشتی از طلا و درّ و یاقوت بشارت داده بود و هر گاه گوسفندی را ذبح می نمود برای دوستان خدیجه هدیه می فرستاد. (۲)

در روایت دیگر نقل می کند:

عائشه می گوید: هاله خواهر خدیجه اجازه شرفیابی به محضر رسول خدا را گرفت، رسول خدا بیاد خدیجه افتاد و بر افروخته شد، فرمود: خدایا هاله آمده است، من ناراحت شدم و گفتم: چقدر از پیر زنی از پیر زنان قریش که دندانهایش افتاده بود یاد می کند، او مرده است و خدا بهتر از او را به تو داده است. (۳)

احمد بن حنبل به نقل از عائشه می نویسد:

ص: ۹

۱- الطبقات الکبری، ج ۸ ص ۵۹،

۲- صحیح البخاری، ج ۳ ص ۱۳۸۸

هر گاه رسول خدا یادی از خدیجه می کرد بهترین ستایشها را از وی می کرد، یک روز ناراحت شدم و گفتم: چقدر از یک زن بی دندان یاد می کنی خدا بهتر از او را به تو داده است؟ فرمود: خداوند بهتر از او نصیبم نفرموده است، وقتی که همه مردم از من رویگردان بودند او به من ایمان آورد، و تصدیق کرد وقتی که دیگران مرا تکذیب کردند، مال و ثروتش را در اختیارم گذاشت وقتی که دیگران محروم کردند، خداوند از او به من فرزندی داد وقتی که از دیگر زنان محروم بودم. (۱)

شخصیت والامقام حضرت خدیجه (س) آن چنان بر قله های فضیلت و اخلاق آشیانه کرده که قیاس ایشان با زنان زمانشان نابجا و ناموزون است. لیکن کمی درنگ و تأمل در شخصیت برخی همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله) از آن جهت نیکوست که نگاه انسان حقیقت جو، فاصله ای بس نامتناهی را میان این زنان و آن تندیس ایثار می یابد. و از طرف دیگر شگفت زده می گردد که با وجود این تفاوت آشکار چگونه عده ای می توانند واقعیات واضح تاریخی را تحریف کرده و مقام برترین همسر پیامبر (س) را به ناحق مصادره نمایند.

آزار پیامبر توسط عایشه و حفصه

شاید ذکر برخی رفتارهای نامناسب از سوی عایشه به شیعیان نسبت داده شود، اما همچون گذشته این علمای اهل سنت هستند که روایت میکنند.

حفصه و عایشه علیه رسول خدا و برای آزار او اتفاق کرده بودند. (۲) و ایه نازل شد که "اگر شما -همسران پیامبر- از کار خود توبه کنید به نفع شماست، زیرا دل‌هایتان از حق منحرف گشته؛ و اگر بر ضد او دست به دست هم دهید، -کاری از پیش نخواهید برد- زیرا خداوند یاور اوست و همچنین جبرئیل و مؤمنان صالح، و فرشتگان بعد از آنان پشتیبان اویند" (۳) - (۴)

عایشه و حفصه آنقدر رسول خدا را آزار می دادند که تمام آنروز را خشمگین سپری میکرد. (۵)

عمر بن خطاب به دخترش حفصه گفت: تو میدانیکه رسول خدا تو را دوست ندارد. (۶)

اینکه بخاری به این مساله اعتراف میکند بیانگر آنست که خبر آزار رساندن آن دو به پیامبر میان مردم شایع و متواتر شده بود.

مخالفت عایشه با خدا و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

الف) عایشه و حفصه درحالیکه قرآن میفرماید: وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ.

ص: ۱۰

۱- مسند أحمد بن حنبل، ج ۶ ص ۱۱۷

۲- صحیح بخاری ج ۶ ص ۶۹

۳- سوره تحریم ایه ۴ و ۵

۴- تفسیر الثعلبی - ذیل همین ایه و تفسیر ابن کثیر ج ۴ ص ۶۳۴ و صحیح بخاری ج ۳ ص ۱۶۳.

۵- صحیح بخاری ج ۶ ص ۶۹ و طبقات ابن سعد ج ۸ ص ۵۶

۶- صحیح مسلم ج ۴ ص ۱۸۸

اما بارها با خدا و رسول خدا مخالفت کردند: عایشه و حفصه در زمان بیماری رسول خدا (صلی الله علیه و آله) با او مخالفت کرده و هر کدام خواستند تا پدر خود را برای امامت نماز جماعت دعوت کنند که پیامبر به آن دو فرمود: شما چون زنان فتنه گر اطراف یوسف هستید. (۱)

ب) عایشه با کلام خداوند که میفرماید: "ای زنان پیامبر در خانه هایتان بنشینید و آرام بگیرید و مانند دوره جاهلیت پیشین آرایش و خود آرایی نکنید" (۲) مخالفت آشکار کرده و راهی بصره گردید.

ج) عایشه سفارش رسول خدا (صلی الله علیه و آله) مبنی بر امتناع از جنگیدن با امیرمومنین علی بن ابیطالب (علیه السلام) را ندیده گرفت و آتش جنگ جمل را برافروخت و در آن با امیرمومنین (علیه السلام) جنگیده و حفصه نیز میخواست در آن شرکت جوید اما برادرش عبدالله جلوی او را گرفت. (۳)

د) درحالیکه رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرموده بود: حسنین علیهم السلام دو سید جوانان اهل بهشتند. (۴)

عایشه و مروان بن حکم از دفن امام حسن مجتبی (ع) در کنار جدش رسول خدا جلوگیری کردند. (۵)

و نیز عایشه در نسبت ابراهیم پسر پیامبر تشکیک کرد. (۶)

و از خدیجه بد گفت. (۷)

بخاری دوری جستن پیامبر ص از زنانش را ذکر کرده است. (۸)

حاکم نیشابوری گفته است: پیامبر ص عایشه و حفصه را طلاق داد اما دوباره رجوع فرمود. (۹)

این از چیزهایی است که بد اخلاقی ناسازگاری و عدم محبت این دو را نسبت به پیامبر (صلی الله علیه و آله) می رساند و نیز مبین خشم رسول خدا (ص) نسبت به آن دو چون همسران نوح و لوط هستند.

ص: ۱۱

۱- تاریخ الطبری ج ۲ ص ۴۳۹ و سیره ابن هشام ج ۴ ص ۳۰۱.

۲- احزاب آیه ۳۳

۳- شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید ج ۲ ص ۸۰- و تاریخ طبری ج ۳ ص ۴۷۷ و معجم البلدان ج ۲ ص ۳۶۲ و....

۴- الکامل فی التاریخ ابن اثیر ج ۲ ص ۱۰ و سنن ترمذی ج ۲ ص ۳۰۶ و مسند احمد ج ۳ ص ۳ و....

۵- مختصر تاریخ دمشق ابن عساکر ج ۷ ص ۴۵- تاریخ ابوالفداء ج ۲ ص ۲۵۵ و تاریخ یعقوبی ج ۲ ص ۲۲۵.

۶- المستدرک حاکم ج ۴ ص ۴۲

۷- المنتظم ابن جوزی ج ۳ ص ۱۸

۸- صحیح بخاری ج ۶ ص ۷۰

آرزوی مرگ عایشه توسط حضرت رسول صلی الله علیه و آله

عایشه میگوید: رسول خدا آرزومند مرگ من بود و میگفت: دوست داشتم تا زنده هستم پیش بیاید که بر تو نماز بخوانم و تو را دفن کنم. (۱)

رسول خدا ص در باره منزل عایشه فرمود: فتنه اینجاست فتنه اینجاست فتنه اینجاست. از اینجا شاخ شیطان بیرون می آید. (۲)

۴- رابطه دیگر همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله) با حضرت خدیجه (علیها السلام)

حسادت عایشه به حضرت خدیجه (علیها السلام)

۱- عایشه گفت: به هیچ زنی به اندازه ی خدیجه حسادت نکردم. تا زمانی که او زنده بود، پیامبر با من ازدواج نکرد. همانا پیامبر او را به خانه ای در بهشت بشارت داده که در آن رنج و تعب نیست. (۳)

۲- ابونجیح می گوید: برای رسول خدا (ص)

گوسفندی برای ذبح و یا گوشتی هدیه آوردند، آن حضرت قسمتی از آن را گرفت و با دستش تکه تکه کرد و فرمود: آن را برای فلانی ببر، عایشه گفت: چرا این قدر احسان می کنی؟ رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود: خدیجه (علیها السلام) سفارش او را کرده بود. عایشه حسادتش برانگیخته شد و گفت: انگار که در زمین زنی غیر از خدیجه نیست، رسول خدا (صلی الله علیه و آله) با حالت خشم از جا برخاست، مدتی صبر کرد و سپس برگشت. ام رومان (مادر عایشه) به رسول خدا فرمود: چه کار داری به عایشه، او کوچک است و تو سزاوارتر هستی که از گناه او بگذری، رسول خدا (صلی الله علیه و آله) دهان عایشه را گرفت و فرمود: آیا تو نبودی که گفתי انگار زنی در زمین غیر از خدیجه (علیها السلام) نیست؟ سوگند به خدا که او به ایمان آورد در آن هنگام که قوم تو کافر بودند، خداوند از او به من فرزند داد؛ در حالی که شما مرا محروم کردید. (۴)

۳- در روایتی دیگر، عایشه می گوید: هر گاه نزد پیامبر، نام خدیجه برده می شد بسیار او را می ستود و برایش استغفار می کرد. یک روز صبرم تمام شد و به پیامبر گفتم: «خداوند به جای زنی پیر و سالخورده (خدیجه)، زن جوانی به تو عطا کرده است.» رسول خدا خشمناک شد. من از حرف خود پشیمان شدم و پیش خود گفتم: «خداوند اگر غضب پیامبر را فرو بنشانی، هیچ گاه نام خدیجه را به بدی نخواهم برد.» رسول خدا فرمود: «چگونه درباره خدیجه چنین می گویی در حالی که، سوگند به خدا، او به من ایمان آورد، آن گاه که مردم به من کافر بودند، به من پناه داد، آن زمان که مردم من را از خود

ص: ۱۲

۱- الطبقات ابن سعد ج ۲ ص ۲۰۶

۲- بخاری ج ۴ ص ۴۶

۳- مستدرک حاکم، ج ۳، ص ۱۸۶

۴- سیره ی ابن اسحاق - جلد ۵ - صفحه ی ۲۲۸ - حدیث ۳۲۲

راندند. مرا تصدیق کرد، آن هنگام که دیگران تکذیب کردند و فرزندانی برای من آورد، ولی شما از این نعمت محروم هستید.» از آن پس، پیامبر تا یک ماه، صبحگاهان و شبانگاهان، از خدیجه یاد می کرد و فضائل او را بازگو می فرمود. (۱)

نتیجه گیری :

در خاتمه شایسته است یادآوری کنیم که این دشمنی مورخین با خدیجه ی کبری (علیها السلام) ریشه در دشمنی عایشه با برترین همسر پیامبر (صلی الله علیه و آله) دارد.

این تعبیر نیز که بگوئیم خدیجه اشرف الزوجات الرسول است تعبیر خیلی مناسبی نیست، چرا که هر چند در میان زوجات رسول الله (صلی الله علیه و آله) زنان بزرگی چون ام سلمه و ... داریم ولی گمان نمی کنم بتواند این قیاس عظمت خدیجه (س) را نشان

ص: ۱۳

دهد که بگوئیم: خدیجه اشرف است. اینها همه کنیزکان خدیجه هستند، خدیجه ای که حق بر او عرض سلام می کند کجا؟! آنان کجا؟ خدیجه ای که مرحوم محدث قمی صلواتی را بر معصومین از حضرت امام سجاد (علیه السلام) نقل می کند که در مقطعی از آن در زمره معصومین و در این سلسله طیبه صلوات بر خدیجه کبری (س) آمده است. خدیجه ای که در نیایش صبحگاهان آدینه خطاب به حجه ابن الحسن (عج) می گوئید یا بن خدیجه الغری! یعنی: می سزد که تو یا مهدی به خود بیالی که فرزند خدیجه ای. خدیجه ای که امام حسین (ع) روز عاشورا می گفت: انا ابْن الخدیجه الکبری. بنابراین دیگر زوجات رسول الله (صلی الله علیه و آله) با وی قابل مقایسه نیستند. آری این چنین است که ما برآستی در بزرگداشت نام و یاد همچون او کوتاهی کرده ایم و همتی باید که جبرانی کنیم

بنابراین در مقام و منزلت حضرت خدیجه (س) جای هیچ تردیدی باقی نمی ماند؛ اما از آن جایی که اهل سنت دوست دارند عائشه را برترین همسر رسول خدا (صلی الله علیه و آله) معرفی نمایند، و لذا سعی در فضیلت تراشی برای او دارند و تنها چیزی که یافته اند، این بود که مدعی شدند عائشه تنها همسر باکره رسول خدا (صلی الله علیه و آله) بوده و دیگر همسران رسول خدا (صلی الله علیه و آله) از جمله حضرت خدیجه (س) قبل از آن حضرت همسر داشته اند؛ در حالی که این مطلب با واقعیت های تاریخی سازگاری ندارد، زیرا بر اساس نقل، عائشه هم قبل از رسول خدا همسر دیگری داشته است

آری، موقعیت حضرت خدیجه را هیچ یک از همسران رسول خدا نداشتند؛ زیرا رسول خدا (صلی الله علیه و آله) همواره به یاد خدیجه (س) بود و از او به نیکی یاد می کرد، همین مسأله سبب شده بود که حسادت های زنانه برخی از همسران آن حضرت برانگیخته شده و به رسول خدا (س) اعتراض نمایند که چرا این همه از خدیجه یاد می کند.

منابع:

قرآن کریم

۱- تاریخ الرسل و الملوك، طبری، محمد بن جریر، ۲۲۴-۳۱۰ق. تهران: اساطیر، ۱۳۶۲-

۲- السیره النبویه للامام أبی الفداء اسماعیل بن کثیر ۷۰۱ - ۷۴۷هـ دار المعرفه للطباعه والنشر والتوزیع بیروت - لبنان

ص: ۱۴

۳- صحیح البخاری، محمد بن اسماعیل بخاری، (۲۵۶ هـ)، دار الفکر، بیروت، ۱۴۰۱ هـ.

۴- صحیح مسلم، مسلم بن الحجاج نيسابوری، (۲۶۱ هـ)، دار الفکر، بیروت.

۵- شرح نهج البلاغه، ابن أبي الحديد معتزلی، ۶۵۶ هـ، دار احیاء التراث العربی، بیروت، چاپ اول، ۱۳۷۸ هـ.

۶- بحار الانوار، محمد باقر مجلسی، (۱۱۱۱ هـ)، مؤسسه الوفاء بیروت، چاپ دوم، ۱۴۰۳ هـ.

۷- مستدرک سفینه البحار بنیاد بعثت، چاپ اول، تهران، ۱۴۰۹ ق.، ۱۰ جلد شرح پدیدآور: الحاج الشيخ علی نمازی الشاهرودی

۸- تاریخ مدینه دمشق، ابن عساکر (۵۷۱ هـ) دار الفکر، بیروت، ۱۴۱۵ هـ.

۹- مستدرک علی الصحیحین، حاکم نيسابوری، (۴۰۵ هـ)، دار المعرفه، بیروت.

۱۰- المنتظم فی تاریخ الملوک و الامم دار الکتب العلمیه، چاپ اول، بیروت، ۱۹۹۲ م، شرح پدیدآور: ابی الفرج عبدالرحمن بن محمد ابن علی الجوزی

۱۱- طبقات / محمد بن سعد کاتب واقدی؛ ترجمه محمود مهدوی دامغانی. تهران: فرهنگ و اندیشه، -۱۳۷۴

۱۲- السیر و المغازی / لمحمد بن اسحاق المطلبی الشهير بابن اسحاق؛ تحقیق سهیل زکار [تهران]: دفتر مطالعات تاریخ و معارف اسلامی، ۱۴۱۰ ق. = ۱۳۶۸. ۱۳- دلائل النبوه، ابو نعیم الاصفهانی ابونعیم، احمد بن عبدالله، ۳۳۶ - ۴۳۰ ق. قلعه جی؛ عبدالبر عباس. بیروت: دارالنقائس ۱۹۹۱ م. = ۱۳۷۰ = ۱۴۱۲ ق

۱۴- الاستغاثه فی بدع الثلاثه، علی بن احمد کوفی - ناشر مؤسسه اعلمی - ایران، تهران ۱۳۷۳

۱۵- تفسیر فرات الکوفی / تالیف ابی القاسم فرات ابراهیم بن فرات الکوفی؛ تحقیق محمدالکاظم: [تهران]: وزاره الثقافه و الارشاد الاسلامی، مؤسسه الطباعه و النشر، ۱۴۱۰ ق. = ۱۹۹۰ م = ۱۳۶۹

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه

اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

